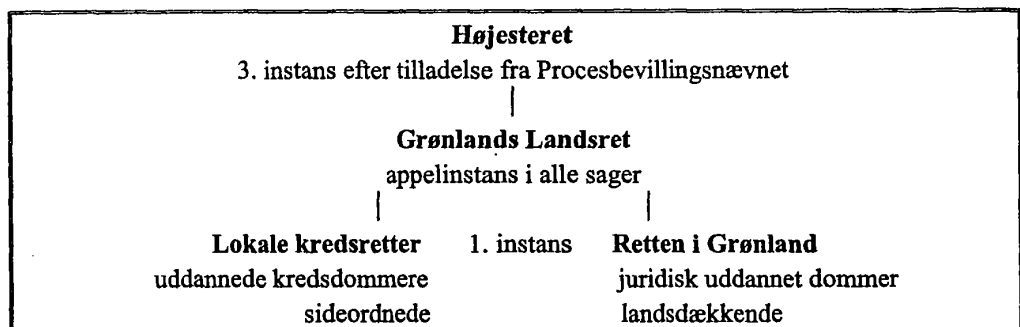

**Fra betænkning om det grønlandske
retsvæsen (Betænkning nr. 1442/4004)
Resumé – side 14-19**

7. Kommissionens væsentligste forslag

Domstolssystemet ser efter kommissionens forslag således ud:

- Den nuværende inddeling af retskredsene opretholdes.
- Der etableres en egentlig uddannelse af autoriserede kredsdommere.
- Kredsdommerne fastansættes.
- Kredsdommernes antal og placering fastlægges på grundlag af sagsantal, kredsenes egenart og de trafikale forhold.
- Der skal være en juridisk domstol i 1. instans, som dels skal behandle juridisk komplicerede sager, dels skal varetage uddannelsen og vejledningen af kredsdommerne.
- Grønlands Landsret skal fremover alene behandle appelsager (sager i 2. instans). I sager, som i 1. instans er afgjort af den juridiske domstol, skal landsretten tiltrædes af to danske landsdommere, som i forvejen er beskikket af præsidenterne for henholdsvis Østre og Vestre Landsret.
- Et Dommerråd skal behandle sager om afskedigelse af kredsdommere og skal medvirke ved ansættelsen af kredsdommere.

Forsvaret

- Der skal ske en styrkelse af forsvaret ved at forsvarerens rolle præciseres og udstrækkes til også at gælde forud for tiltalerejsningen.

- Der skal etableres en egentlig uddannelse af de nuværende bisiddere som autoriserede forsvarere.
- Autoriserede forsvarere og andre bisiddere skal kunne få telefonrådgivning fra en advokat via den allerede etablerede hotline-ordning.
- I alvorlige sager skal det være muligt at beskikke en advokat som udenretlig rådgiver for den læge forsvarer, der møder i kredsretten.
- I visse sager af meget alvorlig karakter skal advokater kunne beskikkes som forsvarere og møde i kredsretten.
- Der oprettes en stilling som enten offentlig eller privat landsforsvarer, der skal varetage hensynet til et effektivt forsvar, herunder forestå uddannelsen og rådgivningen af forsvarerne samt føre tilsyn med forsvarernes virksomhed.

Forbrydelserne og kriminalretsplejen

- Kriminallovens bestemmelser om forbrydelserne skal revideres.
- De kriminalprocessuelle tvangsindgreb skal reguleres gennemgribende.

Retsplejen i øvrigt

- Der indføres retsafgifter (for civile sager og fogedsager) samt regler om fri proces og om forkyndelse af retlige meddelelser.
- Advokatvirksomhed lovreguleres.
- Der etableres en landsdækkende retshjælpsordning, så vidt muligt ved advokater.
- Med henblik på umiddelbar bevisførelse skal parterne så vidt muligt være til stede under retssagsbehandlingen, eventuelt ved hjælp af videokonferenceudstyr.
- De civile sagers behandling skal styrkes. Sagerne skal i videre omfang end i dag afgøres efter afholdelse af en domsforhandling.

Kriminaliteten og dens ofre

- Der oprettes og lovfæstes et Kriminalpræventivt Råd med henblik på at styrke og koordinere den kriminalpræventive indsats.
- Der skal ydes en særlig indsats for ofre, herunder etableres et landsdækkende net af offervagter, koordineret af Socialdirektoratet.
- Politiet og retten skal informere, rådgive og bistå ofre, herunder tilbyde en støtteperson for ofret under afhøringer, sikre erstatningssagens ligebehandling med kriminalsagen og i visse sager beskikke en bisidder for den forurettede.

Foranstaltningssystemet

- Foranstaltningssystemet skal bygge på elementer fra både gernings- og gerningsmandsprincipper. Behandling og kontrol skal sidestilles.
- Der indføres følgende foranstaltninger, placeret efter strengthed på en sanktionsstige:
 - Advarsel (ny foranstaltning)
 - Bøde
 - Betinget dom med fastsat foranstaltningstid (ny foranstaltning)
 - Dom til tilsyn
 - Dom til samfundstjeneste (ny foranstaltning)

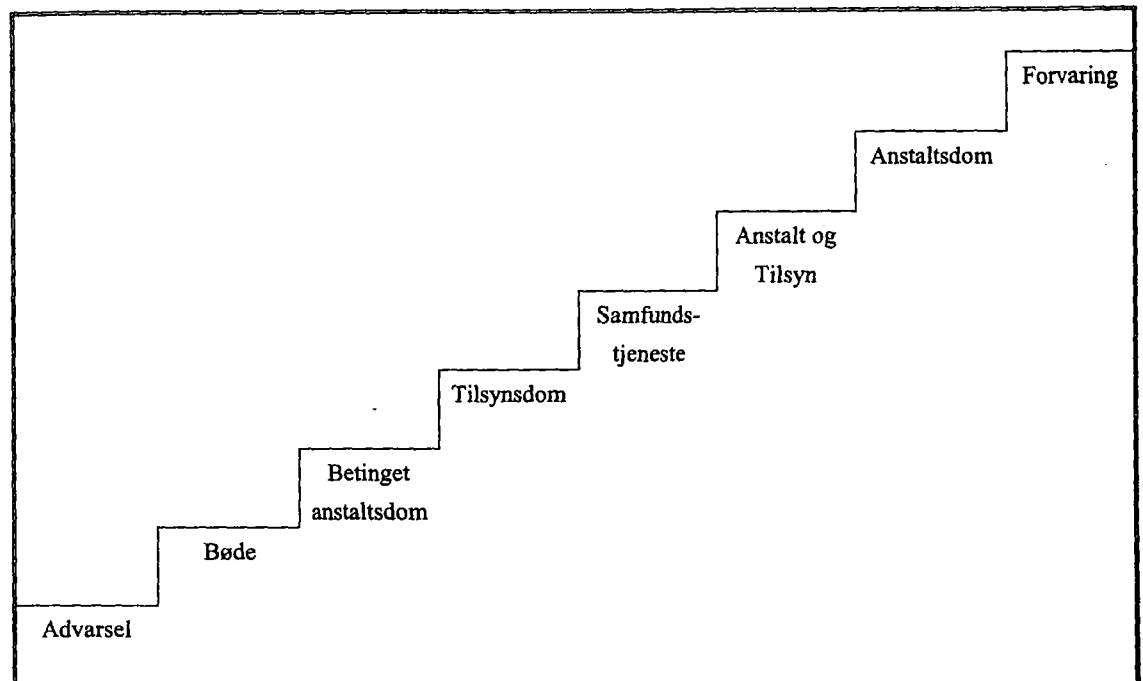
Dom til anstalt og tilsyn (ny foranstaltning)

Dom til anbringelse i anstalt

Dom til forvaring (tidsbestemt anbringelse)

- Ved dommerens valg af foranstaltning på sanktionsstigen skal der tages udgangspunkt i kriminalitetens grovhed mv. På hvert trin skal der være behandlingstilbud.
- Der indføres særlige foranstaltninger for unge og psykisk syge kriminelle.

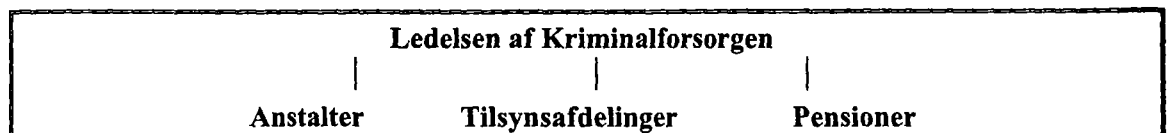
Grafisk model af sanktionsstigen:

Kriminalforsorgen

- Der oprettes en enhedsledelse af kriminalforsorgen, omfattende kriminalforsorgen i og uden for anstalt.

Fuldbyrdelsesmyndighedens organisation ser efter kommissionens forslag således ud:

- Der oprettes centrale og lokale samarbejdsorganer med henblik på at koordinere og effektivisere den samlede indsats mod kriminalitet med deltagelse af kriminalforsorgen og dels de øvrige retsmyndigheder, dels social-, sundheds- og arbejdsmarkedsmyndigheder.
- Kriminalforsorgens tilsynsfunktion repræsenteres i alle kommuner og effektiviseres.
- Der skal være omgående reaktion på vilkårsovertrædelser ved anvendelse af blandt andet anholdelse og tilbageholdelse.

- Anstaltssystemet indrettes som hidtil med åbne afdelinger. Dog indrettes i alle anstalter halvlukket regi for dømte, der har begået alvorlig personfarlig kriminalitet.
- Der opføres en åben anstalt i Tasiilaq.
- Der indrettes i anstalten i Nuuk en lukket disciplinærafdeling for dømte, som ikke overholder betingelserne for anbringelse i åben eller halvlukket afdeling.
- Der indrettes en lukket forvaringsafdeling i anstalten i Nuuk til farlige kriminelle, der hidtil har været anbragt i Anstalten ved Herstedvester.

Anstaltssystemet indeholder efter kommissionens forslag 84 pladser, fordelt således på de enkelte anstalter:

Nuuk 54 pladser	Qaqortoq 10 pladser	Aasiaat 10 pladser	Tasiilaq 10 pladser
åben afdeling	åben afdeling _____	åben afdeling _____	åben afdeling _____
	halvlukket regi	halvlukket regi	halvlukket regi

halvlukket regi			
lukket disciplinærafdeling			
lukket forvaringsafdeling			

Bemærkning: Om kapacitetsudviklingen i 2002, se afsnit XVI, kap. 1.8.

- Der skal etableres mulighed for forskellige former for behandling under afsoningen/tilsynet (mod misbrug af alkohol og narkotika, sexologisk og adfærdskorrigerende behandling, uddannelse mv.), hvilket indebærer ansættelse af nye faggrupper (psykologer, psykiatere, socialpædagoger mv.).

Politiet

- Der oprettes et nyt politidistrikt i Kangaatsiaq.
- Der etableres et politiklagenævn.

- Politistyrken udvides fra 115 til 125 mand.

Opfølgning på kommissionens forslag

- Et "Råd for Grønlands Retsvæsen" lovfæstes med henblik på opfølgning på reformerne i retspleje- og kriminalloven.

Overførsel til hjemmestyret

- Der redegøres for konsekvenserne, herunder fordele og ulemper ved en hel eller delvis overførsel af retsvæsenet til Grønland.

8. Nogle gennemførte forslag

I det følgende gengives væsentlige forslag, der er gennemført eller igangsat ved betænkningens afgivelse:

Om sproget

- Væsentlige retlige dokumenter udfærdiges på både grønlandsk og dansk, medmindre man positivt ved, at borgeren er fuldt dobbeltsproget.
- Domsudskrifter udfærdiges også på grønlandsk, hvis det er nødvendigt.
- Forsøg med protokollering til retsbogen på det talte sprog.
- Det grønlandske Sprognævn har i samarbejde med kommissionen udgivet en grønlandsk "Terminologiliste over kriminallov, retsplejelov m.m." med fortegnelse over retlige begreber mv. Retsordbogen skal vedligeholdes.
- Der er ansat to tolke under Politimesteren med placering hos Rigsombudsmandens tolkefunktion som det første led i en central tolketjeneste.

Om domstole og retspleje

- Landsrettens vejledningsafdeling er styrket og udskilt fra ankeafdelingen.
- Der er iværksat uddannelse for kredsdommere og bisiddere.
- Bisiddere kan få telefonrådgivning fra et advokatkontor i Nuuk via hotline-ordningen.
- Bisiddere kan få mere omfattende rådgivning fra en advokat i alvorlige kriminalsager.
- Forsøg med en egentlig uddannelse af kredsdommere.
- Forsøg med en egentlig uddannelse af bisiddere.
- Forsøg med anvendelse af videokonferenceudstyr.

Om foranstaltningssystemet og kriminalforsorgen

- Lovmæssig hjemmel til at grønlandske forvaringsdømte i Anstalten ved Herstedvester kan overføres/udstationeres til anstalt i Grønland med henblik på senere løsladelse i Grønland.
- Nye regler for bistandsværger, som er beskikket for dømte med en tidsbestemt foranstaltning.
- En undersøgelse af muligheden for at etablere dom til samfundstjeneste som ny foranstaltning.
- Forsøg med organiseret indsats for ofre (offervagt).
- Delvis udbygning af kriminalforsorgens tilsynsvirksomhed.

- Forbedret uddannelse af anstaltsbetjente.

Om politiet

- Uddannelse af kommunefogeder og reservebetjente.
- En lov om behandling af klager og kriminalsager vedrørende politiets personale i Grønland (politiklagenævn).

Opfølgning

- Der er oprettet og besat en professorstilling i grønlandsk retssociologi ved Københavns Universitet, Det juridiske Fakultet, med en tilknytning til Grønlands Universitet i Nuuk.

Retsudvalgets studietur til Østgrønland den 22. – 25. august 2006.

Tirsdag den 22. august 2006

Kl. 12.15 Check ind Københavns lufthavn

Kl. 13.15 Afrejse fra København

Kl. 14.35 Ankomst i Reykjavik

Transport til hotel Park Inn Island Reykjavik

Armuli 9

Reykjavik

108 Island

Tlf. 354-595-7000

Kl. 19.00 Middag hos Karin og Lasse Reimann

Onsdag den 23. august 2006

Kl. 7.45 Check ind

Kl. 8.45 Afrejse til Kulusut

Kl. 11.45 Ankomst Kulusut

Kl. 14.15 Check ind

Kl. 15.15 Afgang til Tasiilaq pr. helikopter

Kl. 15.25 Ankomst Tasiilaq

Kl. 15.30 Møde på det lokale sygehus (Det er politimesteren på Grønlands vurdering, at distriktslægen vil kunne bidrage til at give et godt billede af forholdene i Østgrønland).

Kl. 17.00 Check ind hotel Angmagssalik

Boks 511

3913 Tasiilaq

Tlf. +299 98 12 93

(se evt. www.articwonder.com)

Torsdag den 24. august 2006

Kl. 9.00 Møde i kredsretten i Tasiilaq

Kl. 10.00 Møde på politistationen i Tasiilaq

Kl. 12.00 Check ind

Kl. 13.00 Afgang til Kulusut pr. helikopter

Kl. 13.10 Ankomst Kulusut

Kl. 14.00 Afgang til Reykjavik

Kl. 18.00 Ankomst Reykjavik

Transport til hotel Park Inn (se den 22. august 2006)

Fredag den 25. august 2006

Kl. 6.15 Check ind

Kl. 7.15 Afrejse til København

Kl. 12.25 Ankomst København

**Retsudvalgets studietur til
Vestgrønland 28. august – 1. september
2006**

Retsudvalgets studietur til Vestgrønland den 28. august – 1. september 2006.

Mandag den 28. august 2006

- Kl. 8.15 Check-in i Københavns Lufthavn
Kl. 9.15 Afrejse fra København
Kl. 9.55 Ankomst Kangerlussuaq
Kl. 10.35 Afrejse til Nuuk
Kl. 11.30 Ankomst Nuuk *Herefter transport til Hotel Hans Egede*
- Ca. kl. 14-16 Introduktion ved: *(På Hotel Hans Egede)*
- Landsdommeren Søren Søndergård
 - Den Ledende anstaltleder Michael Stage
 - Lederen af Kriminalforsorgen i Grønland Elisæus Kreutzman
 - Politimester Steen Silberg Thomasen

Tirsdag den 29. august 2006

- Ca. kl. 9.00 Møde i Landsrettens lokaler med bisidder Peter Mathiassen og advokat Tine Rud
- Ca. kl. 10.00 Rundvisning Dronning Ingrid's hospital ved administrerende overlæge Helle Charlotte Knudsen
- Ca. kl. 11.00 Møde i Ombudsmandens mødelokaler med Landstingets Ombudsmand Vera Leth.
- Ca. kl. 13.00 Rundvisning i anstalten for domfældte i Nuuk ved ledende anstaltsleder Michael Stage
- Ca. kl. 14.00 Rundvisning i Grønlands Landsret samt Nuuk Kredsret ved landsdommer Søren Søndergård og kredsdommer Mille Søvendahl Pedersen
- Ca. kl. 15.00 Rundvisning på Politigården i Nuuk ved stationsleder politikommissær Bent Heiselberg og politimester Steen Silberg Thomsen
- Kl. 16.00 Møde i Direktoratet for Familie- og (Bemærk Justitsvæsen med bl.a. Landsstyreformanden for Justitsvæsen flyttet fra Aleqa Hammond *I umiddelbar forlængelse af mødet afholdes pressemøde med det grønlandske lovudvalgs formand og*

18.30)

justitsministeren

Kl. ? Landsstyreformanden for Justitsvæsen
Aleqa Hammond er vært for en middag.
Nærmere information følger senere.

Onsdag den 30. august 2006

- Kl. 11.05 Check-in
Kl. 12.05 Afrejse til Ilulissat
Kl. 15.35 Ankomst Ilulissat
Ca. kl. 16.15 Rundvisning på politistationen i Ilulissat ved stationsleder politikommissær Janus Eigaard
- Ca. kl. 17-22 Sejltur til bygden Rodebay, hvor der er aftalt møde med kommunefoged Lars Fleischer.
Besøget hos Lars Fleischer er blevet anbefalet af stationslederen, bl.a. fordi har er tosproget. (gave)
Efterfølgende sejltur på Ilulissat Isfjord samt middag ombord på politiets kutter

Torsdag den 31. august 2006

- Ca. kl. 10.00 Rundvisning i anstalten for domfældte i Ilulissat ved anstaltsleder Jan Ørbæk Jacobsen
- Ca. kl. 11.00 Rundvisning i kredsretten i Ilulissat ved kredsdommer Jens Møller
- Ca. kl. 13.30 Der kan arrangeres en vandretur til Isfjorden, såfremt der er stemning herfor

Fredag den 1. september 2006

- Kl. 6.15 Check-in
Kl. 7.00 Afrejse fra Ilulissat
Kl. 7.45 Ankomst Kangerlussuaq
Kl. 10.10 Check-in
Kl. 11.10 Afgang til København
Kl. 19.30 Ankomst København

Deltagerliste:

1. Anne Baastrup, nfm (SF)
2. Irene Simonsen (V)
3. Morten Bødskov (S)
4. Lissa Mathiasen (S)
5. Kim Christiansen (DF)
6. Per Ørum Jørgensen (KF)
7. Simon Emil Ammitzbøll (RV)
8. Line Barfod (EL)
9. Udvalgssekretær Nelly Terlaak
10. Udvalgsassistent Signe Draabe Bruunsgaard
11. Justitsminister Lene Espersen
12. Ministersekretær Johan Kristian Legarth
13. Dep. chef Michael Lunn
14. Afd. chef Thorkild Fogde
15. Afd. chef Lars Hjortnæs
16. Afd. chef Jens Kruse Mikkelsen
17. Kc. Ole Hasselgaard
18. Direktør William Rentzmann

Fakta om Det Grønlandske Retsvæsen

Fakta om:

- *Det grønlandske retsvæsen*
- *Den grønlandske kriminallov*
- *Den grønlandske retsvæsenkommission*
- *Kriminalitetsudviklingen*
- *Foranstaltningsystemet*
- *Politiet*
- *Domstolene*
- *Forsvaret*

Det grønlandske retsvæsen og lovgivningen herom er ikke overgået til Grønland. Det betyder, at lovgivningskompetencen fortsat ligger hos Folketinget, og administrationen varetages af danske myndigheder.

Det grønlandske retsvæsen adskiller sig i vidt omfang fra retsvæsenet i mange andre lande. Kredsdommere, domsmænd og bisiddere (forsvarere) er lokale lægfolk og ikke jurister. Først når en sag kommer for appelretten, Grønlands Landsret, optræder der juridisk uddannede anklagere, dommere og advokater.

Straffesystemet i Grønland adskiller sig ligeledes fra det, som kendes i vestlige lande. Der opereres ikke med strafferammer, i stedet kan dommeren i en kriminalretssag vælge imellem en bred vifte af foranstaltninger. Ved frihedsberøvelse placeres de indsatte i en af landets fire åbne anstalter, og de indsatte skal så vidt muligt have arbejde uden for anstalten.

Den grønlandske kriminallov trådte i kraft 1954. Loven bygger på principper, der kan relateres til traditionel konfliktløsning hos inuit: *Gerningsmandsprincippet*, hvor individet er i centrum, og der indgår et element af behandling, og *Resocialiseringsprincippet*, hvor der forudsættes deltagelse i det almindelige samfundsliv. Disse principper er årsag til, at der ikke opereres med faste strafferammer, og at man i Grønland har et åbent anstaltssystem.

Siden kriminalloven og retsvæsenet blev udformet har det grønlandske samfund gennemgået en markant udvikling med store sociale forandringer til følge, og dermed også en stigning i den registrerede kriminalitet.

De love – Kriminalloven og Retsplejeloven for Grønland – der regulerer det grønlandske retsvæsen, har stortset bestået uden ændringer siden de trådte i kraft i henholdsvis 1954 og 1951. Under hensyn til de ændrede samfundsforhold besluttede den danske regering og det grønlandske hjemmestyre i 1994 at nedsætte Den Grønlandske Retsvæsenskommission.

Den grønlandske retsvæsenskommission blev nedsat i 1994 med højesteretsdommer Per Walsøe som formand og i alt 16 medlemmer, udpeget af det grønlandske landsstyre og den danske regering. Kommissionen havde til opgave at foretage en gennemgang og nyvurdering af hele det grønlandske retsvæsen, og på grundlag heraf fremsætte forslag til en revision af det grønlandske retsvæsen.

I august 2004 afgav kommissionen sin betænkning.

D.23. maj 2006 vedtog et enigt landsting Grønlands Hjemmestyres udtalelse til Betænkning om det grønlandske retsvæsen. Med udtalelsen giver Landstinget sin tilslutning til Retsvæsenskommissionens forslag og anbefalinger, idet der dog bør tages højde for, at den faktiske kriminalitetsudvikling i væsentlig grad afviger fra, hvad der i sin tid var kommissionens forventninger.

Det er nu op til den danske regering og Folketinget at tage stilling til Retsvæsenskommissionens anbefalinger.

Kriminalitetsudviklingen i Grønland var igennem 1970erne og 1980erne præget af en relativ høj og gennem årene næsten konstant stigende kriminalitetsfrekvens. Fra 1974 til 1986 steg kriminaliteten med hele 63 pct. Den kraftige stigning i kriminaliteten blev primært forklaret med en ændring i befolkningens sammensætning samt en eksplosiv vækst i alkoholforbruget.

I perioden fra 1986 til 1992 var kriminalitetsfrekvensen imidlertid klart nedadgående. I denne periode kunne der således konstateres et lille – men konstant – fald i anmeldelser svarende til 27 pct. Denne udvikling må hovedsagligt tilskrives et stort fald af unge i den kriminalitetsaktive alder, der er sket i denne periode, samt et betydeligt fald i alkoholforbruget, der indtrådte på samme tid.

Faldet i kriminaliteten blev i perioden 1992 til 1995 afløst af mindre stigninger, hvorefter anmeldelsestallet på ny faldt. Således var der i 1998 det laveste antal anmeldelser siden 1979. Geografisk var der tale om et fald i antallet af kriminallovsovertrædelser i alle landsdele. Faldet i

det samlede antal anmeldelser blev primært opnået på baggrund af et kraftigt fald i ejendoms kriminalitet. Samtidig blev der dog konstateret en kraftig stigning i niveauet for personfarlig kriminalitet (vold, trusler, drabsforsøg og vold) og sædelighedskriminalitet.

Fra 1998 til 2002 er anmeldelsestallet steget jævnt og konstant. Mens der fra 2002 til 2003 ses en mærkbar stigning på ca. 13 pct. En stigning, der primært tilskrives et markant øget antal anmeldelser vedrørende ejendomsforbrydelser.

I kriminalitetsudviklingen ses det, at antallet af dømte for sædelighedsforbrydelser, har været stigende siden 1995. I 2004 blev 58 personer dømt for voldtægt, 42 for kønslig omgang med børn, det største antal siden 1995 med undtagelse af 2001, hvor 48 blev dømt. Mellem 20 og 40 personer kendes hver år skyldige i denne forbrydelse.

I 1995 blev 432 dømt for vold. Frem til 1999 faldt antallet af dømte for igen at stige årene efter. Tallet for 2004, hvor 495 blev dømt for vold, er det højeste i de sidste ti år. I Politiets årsberetning for 2004 hedder det, at *"Det er fortsat vurderingen, at umådeholden indtagelse af alkohol er den primære faktor til voldskriminaliteten"*, ligesom politiet vurderer, at gerningsmand og voldsoffer fortrinsvist kender hinanden.

Antallet af tyverier er – med undtagelse af 2000 – det højeste siden 1995, i 2004 blev 1.949 personer dømt for formueforbrydelser.

Antallet af personer, der modtog en kriminalretlig afgørelse er steget fra 1.761 i 2003 til 2.135 i 2004. Af *"Kriminalstatistik for Grønland 1995-2004"* (Grønlands Statistik 2006) fremgår antallet af forhold med afgørelsen "skyldig" vedr. personfarlig kriminalitet og sædelighedsforbrydelser for 2004, som følger:

Befolkningsgrundlag:
56.969 indbyggere pr. 1.jan. 2005

Sædelighedsforbrydelser i 2004 – i alt 160

Voldtægt	58
Kønslig omgang m. børn	42
Blufærdighedskrænkelser	55

Voldforbrydelser i 2004 – i alt 495

Manddrab	11
Uagtsomt manddrab	2
Vold	477

Foranstaltningsystemet

I Grønland har man et kriminalretssystem, hvor der – ifølge loven – bliver lagt vægt på at have individet i centrum og resocialisere de dømte. Når en person af retten anses for skyldig i overtrædelse af kriminalloven, skal retten tage stilling til, hvilken sanktion eller foranstaltning gerningsmanden skal idømmes. I dag tegner der sig en tendens til i større udstrækning at sidestille *gerningsmandsprincippet* med *gerningsprincippet*. Det betyder, at der i et vist omfang er indført takster for de foranstaltninger, handlinger foranstaltes ens, og hensynet til forbrydelsens grovhed har fået en mere fremtrædende plads. I de fleste tilfælde fører personfarlige forbrydelser, som drab, grov vold og seksualforbrydelser til en frihedsberøvende foranstaltning – hvilket hovedsagligt vil sige anbringelse i en åben anstalt i Grønland.

Kriminalforsorgen i Grønland hører organisatorisk under Direktoratet for Kriminalforsorgen, Justitsministeriet. Den stedlige ledelse varetages af Det Grønlandske Kriminalforsorgsnævn, der består af 8 medlemmer med landsdommeren som formand. I det daglige er det kriminalforsorgslederen, der har ansvaret for Kriminalforsorgen i Frihed, herunder pensionerne og for det forsorgsmæssige arbejde for de anstaltsanbragte. Kriminalforsorgen i Frihed er normeret til 22,5 årsværk. I 1999 var det gennemsnitlige tilsynstal for kriminalforsorgen på 106, hvorefter tallet gradvist er steget. Med udgangen af 2004 var tilsynstallet således på 198 tilsyn.

Politimesteren i Grønland har i henhold til Retsplejeloven ansvaret for fuldbyrdelse af domme i kriminalsager, herunder fuldbyrdelse af frihedsberøvende foranstaltninger i de grønlandske anstalter. Ansvar for den daglige drift af anstaltssektoren ligger hos Direktoratet for Kriminalforsorgen, hvor den overordnede ledelse af anstaltssektoren i Grønland varetages af den ledende anstaltsleder, der er fysisk placeret ved Anstalten for Domfældte i Nuuk. Den daglige ledelse af anstalterne varetages af lokale anstaltsledere.

Der er ca. 60 medarbejdere ansat i anstaltssektoren i Grønland. Heraf er omtrent 53 uniformerede medarbejdere og 7 civilt ansatte. Uniformeret personale omfatter udover ledende personale primært anstaltsoverbetjente og anstaltsbetjente. Civilt personale omfatter administrativt personale samt køkkenpersonale.

Anstaltskapaciteten i Grønland ligger på 123 pladser fordelt på fire anstalter. To mindre anstalter i Qaqortoq og Aasiaat, hver med plads til 10 domfældte. I Ilulissat findes en anstalt med plads til 19 domfældte og i hovedstaden Nuuk er den største anstalt placeret, med plads til 64 indsatte. I juli 2006 blev en ny anstalt åbnet i Sisimiut med 20 pladser.

Der er næsten konstant fuldt belæg på de grønlandske anstalter. Dertil kommer en støt stigende venteliste til afsoning i en grønlandsk anstalt. I februar 2006 udsendte den danske justitsminister Lene Espersen en pressemeddelelse, hvori det hed: "Venterkøen til de danske fængsler er væk". I den grønlandske kriminalforsorg – som også hører under det danske justitsministerium – er venterkøen derimod rekord stor. Pr. 31. januar 2006 ventede 175 personer på at afsone en dom. Omsat til danske befolkningstal ville dette svare til 16.500 ventere – eller næsten 4 gange så mange, som stod på venteliste, da venteliste problemerne i Danmark var størst. Det betyder, at der må påregnes en ventetid på mellem 16-18 måneder mellem dom og påbegyndelse af afsoning. En meget stor del af venterne er dømt for vold eller sædelighedsforbrydelser.

Pr. 31. januar 2006: Venteliste 175

Heraf udgjorde personfarlig kriminalitet:

Kønsligt forhold til mindreårige	12
Voldtægt	15
Anden sædeligheds kriminalitet	2
Vold / trusler	96

Ventetid:

16-18 måneder efter domsafsigelse

Udover at dømme til anstaltsanbringelse i Grønland, kan der i ganske særlige tilfælde dømmes ud fra Kriminallovens § 102 stk. 3:

"Anses en person, på grund af psykisk abnormitet uegnet til anbringelse i anstalt i Grønland, eller giver en sådan anbringelse ikke tilstrækkelig sikkerhed, kan han dømmes til anbringelse på ubestemt tid i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark".

Dette vil i praksis sige, det lukkede fængsel "Anstalten ved Herstedvester". I Anstalten ved Herstedvester afsoner 20 grønlændere dømt efter denne paragraf. Dermed udgør de forvaringsanbragte i Herstedvester 0,04 pct. af befolkningen. Hvis en tilsvarende andel af den danske befolkning var forvaringsanbragt vil det udgøre 2.200 personer.

I fængslet er der indrettet en grønlænder-afdeling med plads til 12 indsatte. Det betyder, at halvdelen er udelukket fra soning i grønlænder-afdelingen. Til afdelingen er der knyttet 2-3 grønlandsktalende ansatte, det øvrige personale er udelukkende dansktalende.

Når en person dømmes til anbringelse på ubestemt tid i Anstalten ved Herstedvester, bliver vedkommendes sag taget op i retten første gang efter 3 år og siden hen hvert andet år. Hensigten er at vurdere, hvorvidt en overførsel til en grønlandsk anstalt er forsvarlig. Og som status er i dag, er det trafikken fra Grønland til Danmark, der vejer tungest – hvor der de seneste år kun har været 1-2 overførsler fra Danmark til anstalt i Grønland.

Retsvæsenkommissionens anbefalinger – foranstaltningsystemet

- Foranstaltninger skal bygge på elementer fra både gernings- og gerningsmandsprincippet. Behandling og kontrol skal sidestilles.

- Der indføres følgende foranstaltninger, placeret efter strenghed på sanktionsstige:
 - Advarsel (ny foranstaltning)*
 - Bøde*
 - Betinget dom med fastsat foranstaltningstid (ny foranstaltning)*
 - Dom til tilsyn*
 - Dom til samfundstjeneste (ny foranstaltning)*
 - Dom til anbringelse i anstalt*
 - Dom til forvaring – tidsbestemt anbringelse*

- Ved valg af foranstaltning skal der tages udgangspunkt i kriminalitetens grovhed. På hvert trin skal der være behandlingstilbud.

- Der indføres særlige foranstaltninger for unge og psykisk syge kriminelle.

- Der oprettes en enhedsledelse af kriminalforsorgen, omfattende kriminalforsorgen i og uden for anstalt.

- Der oprettes centrale og lokale samarbejdsorganer med henblik på at koordinere og effektivisere den samlede indsats mod kriminalitet med deltagelse af kriminalforsorgen og dels øvrige retsmyndigheder, dels social-, sundheds og arbejdsmarkedsmyndigheder.

- Kriminalforsorgens tilsynsfunktion repræsenteres i alle kommuner og effektiviseres.

- Anstaltssystemet indrettes som hidtil med åbne afdelinger. Dog indrettes i alle anstalter halvlukket regi for dømte, der har begået alvorlig personfarlig kriminalitet.

- Der opføres en åben anstalt i Tasiilaq.

- Der indrettes i anstalten i Nuuk en lukket disciplinærafdeling for dømte, som ikke overholder betingelserne for anbringelse i åben eller halvlukket afdeling.

- Der indrettes en lukket forvaringsafdeling i anstalten i Nuuk til farlige kriminelle, der hidtil har været anbragt i Anstalten ved Herstedvester.
- Der skal etableres mulighed for behandling for forskellige former for behandling under afsoningen/ tilsynet – mod misbrug af alkohol og narkotika, sexologisk og adfærdskorrigerende behandling, uddannelse mv. Dette indebærer ansættelse af nye faggrupper som psykologer, psykiatere, socialpædagoger mv.

Politiet

Det grønlandske politi er et enhedspoliti, det vil sige det varetager såvel ordenspolitimæssige opgaver som efterforskning og anklagevirksomhed. Politikredsen er som rigsmyndighed organisatorisk placeret under Justitsministeriet og i sin politimæssige virksomhed tilknyttet Rigspolitichefen. Med hensyn til anklagevirksomheden dog Rigsadvokaten. Politimesteren har sit kontor i Nuuk, hvor politiets centrale administration - Politimesterembedet - er beliggende. Politikredsen er inddelt i 16 politidistrikter med hver sin politistation. Distriktsinddelingen følger stort set kommunalinddelingen.

Politikredsens struktur kan bedst sammenlignes med et udbredt nærpoliti, hvor distrikterne har et relativt selvstændigt virke. Politiet er altid synligt i det lokale billede og har blandt andet på baggrund af de mangeartede opgaver en god kontakt med befolkningen.

Politiets personale er opgjort ved udgangen af 2005:

Politimesterembedets 5 *jurister* er ansat under Justitsministeriet. De er typisk ansat ved embedet i en periode på 2-5 år.

Politikredsens *kontorpersonale* består af 30.

Den samlede politistyrke kan opgøres til 96 polititjenestemænd, heraf 75 hjemmehørende og 21 tilkaldte danske politifolk. 23 politielever, og 14 medarbejdere på orlov.

47 reservebetjente samt 55 kommunefogeder og kommunefogedassistenter.

Siden 1998 opereres der med et fast normtal på 115 færdiguddannede polititjenestemænd. Dette tal erfares dog langtfra at være dækkende i forhold til kriminalitetsudviklingen.

Reservebetjentene er kontraktansatte reservepolitibetjente, der udfører polititjeneste nogle aftener om ugen som bibeskæftigelse i forbindelse med andet hovederhverv. Deres primære opgave er deltagelse i opretholdelse af ro og orden under en af de faste politibetjentes ledelse og ansvar.

Kommunefogedinstansen er nødvendig, taget i betragtning at befolkningen stadig lever spredt i et stort antal byer og bygder, som ligger i en sådan afstand fra distriktets politistation, at der er behov for selvstændig politimæssig betjening. Kommunefogederne rekrutteres lokalt efter indstilling af bygderådet. Hvervet som kommunefoged anses for at være borgerligt ombud, og der ydes således et beskedent honorar for udførelsen af jobbet. Kommunefogedernes opgaver løses fra bopælen, og det er også hertil berusere og uromagere bringes, når de kortvarigt frihedsberøves. Det samme gælder personer, der mistænkes i forbindelse med alvorligere kriminalitet, og som må tilbageholdes, indtil distriktets politi overtager sagen. Netop lønforholdene samt de manglende tilbageholdelses-faciliteter i bygderne, har skabt kritik af kommunefogedernes arbejdsforhold.

Retsvæsenskommissionens anbefalinger - politiet

- Der oprettes et nyt politidistrikt i Kangaatsiaq
- Der etableres et politiklagenævn
- Politistyrken udvides fra 115 til 125 mand.

Domstolene

Domstolene i 1. instans – kredsretterne – er rene lægmandsdomstole. Hovedparten af alle sager hører under kredsretterne, hvor afgørelserne træffes af den lokale kredsdommer som retsformand og to stedlige domsmænd, der ikke har juridisk eller anden speciel uddannelse. Kredsretterne dækker hver en retskreds, som svarer til kommune inddelingen.

Hvervet som kredsdommer eller domsmand er et borgerligt ombud, som altså ikke indebærer en egentlig ansættelse i retsvæsenet. Kredsdommere og domsmænd har typisk et andet hovederhverv, og de opholder sig primært i kredsretten i forbindelse med de berammede retsmøder. Der stilles ingen uddannelsesmæssige krav, men alene krav om, at de skal være uberygtede og opfylde betingelserne for valgret til kommunalbestyrelsen. Kredsdommerne beskikkes af landsdommeren for 4 år ad gangen med mulighed for genbeskikkelse.

På foranledning af Retsvæsenskommissionen har der været iværksat forsøg med kredsdommeruddannelse, men i dag findes der ingen formel kredsdommer-uddannelse.

Udover kredsretterne består retsplejeordningen af appelinstanserne Grønlands Landsret og de danske domstole Østre Landsret og Højesteret.

Visse sager er ifølge lovgivningen henlagt til Grønlands Landsret som 1.instans. Desuden kan landsdommeren lade Grønlands Landsret overtage en sag til behandling i 1.instans, hvis juridisk eller anden særlig indsigt skønnes at være af betydning for sagens afgørelse.

En sag, som er afgjort i kredsretten kan frit appelleres til Grønlands Landsret. En sag afgjort i Grønlands Landsret som 1.instans kan frit appelleres til Østre Landsret. Højesteret fungerer som 3.instans for afgørelser truffet af Grønlands Landsret som 2.instans, og for afgørelser truffet af Østre Landsret. Appel til Højesteret kræver tilladelse fra Procesbevillingsnævnet i Danmark.

Grønlands Landsret ledes af en landsdommer, der skal være jurist og som udnævnes af kongen. Derudover er der ansat et antal jurister.

Landsdommeren har til opgave at yde juridisk støtte til kredsretterne i form af vejledning og bistand i spørgsmål vedrørende retsudøvelsen

Fra 1995 blev Landsretten delt i en retssagsafdeling og en vejledningsafdeling. Formålet hermed var at modvirke de betænkeligheder, som kan være forbundet med at appelbehandlingen sker ved samme instans, som forestår vejledningen.

Retsvæsenkommissionens anbefalinger – domstolene

- Den nuværende inddeling af retskredsene opretholdes.
- Der etableres en egentlig uddannelse af autoriserede kredsdommere.
- Kredsdommerne fastansættes
- Kredsdommernes antal og placering fastlægges på grundlag af sagsantal, kredsenes egenart og de trafikale forhold.
- Der skal være en juridisk domstol i 1. instans, som dels skal behandle juridisk komplicerede sager, dels skal varetage uddannelsen og vejledningen af kredsdommerne.
- Grønlands Landsret skal fremover alene behandle appelsager. I sager som i 1. instans er afgjort af den juridiske domstol, skal landsretten tiltrædes af to danske landsdommere, som i forvejen er beskikket af præsidenterne for henholdsvis Østre og Vestre Landsret.
- Dommerråd skal behandle sager om afskedigelse af kredommere og skal medvirke ved ansættelsen af kredsommere.

Forsvaret

Som bisidder i ved kredstretterne i 1. instans, anvendes næsten udelukkende lægfolk. Dette er – som kredsdommerne – personer, der som bibeskæftigelse stiller deres bistand til rådighed. Bisidderne har ikke modtaget nogen juridisk undervisning, men har været overladt til at tilegne sig viden gennem praktisk erfaring.

På foranledning af Retsvæsenkommissionen har der været iværksat forsøg med en bisidderuddannelse, men i dag findes der ingen formel uddannelse.

Advokater optræder i reglen kun i kriminalsager, der er anket til Grønlands Landsret, og i en del sager ved Nuuk kredsret.

For at styrke forsvaret i den enkelte sag er der indført en hotline-ordning med et advokatkontor i Nuuk, hvor de læge bisiddere på et hvilket som helst tidspunkt kan rette henvendelse med anmodning om vejledning i en konkret sag.

Retsvæsenkommissionens anbefalinger – forsvaret

- Der skal ske en styrkelse af forsvaret ved at forsvarerens rolle præciseres og udstrækkes til også at gælde forud for tiltalerejsningen.
- Der skal etableres en egentlig uddannelse af de nuværende bisiddere som autoriserede forsvarere.
- Autoriserede forsvarere og andre bisiddere skal kunne få telefonrådgivning fra en advokat via den allerede etablerede hotline-ordning.
- I alvorlige sager skal det være muligt at beskikke en advokat som udenretlig rådgiver for den læge forsvarer, der møder i kredsretten.
- I visse sager af meget alvorlig karakter skal advokater kunne beskikkes som forsvarere og møde i kredsretten.
- Der oprettes en stilling som enten offentlig eller privat landsforsvarer, der skal varetage hensynet til et effektivt forsvar, herunder forestå uddannelsen og rådgivningen af forsvarerne samt føre tilsyn med forsvarernes virksomhed.

Kilder:

1. Betænkning 1442/ 2004 "Betænkning om Det grønlandske Retsvæsen"
2. Virksomhedsberetning for politiet i Grønland 2004
3. Årsberetning, Anstaltssektoren i Grønland 2004
4. Kriminalforsorgen i Grønland, Årsberetning for 2004
5. Grønlands Statistik, Kriminalstatistik for Grønland 1995-2004 (2006:1)

**Landsstyremedlem Aleqa Hammonds tale ved orienteringsmøde med
Folketingets Retsudvalg og justitsminister Lene Espersen,
Hans Egedes Hus tirsdag d. 29. august 2006**

Der er behov for en reform af det grønlandske retsvæsen. Det er budskabet fra Retsvæsenskommissionen. Og i deres meget omfangsrige betænkning har de stillet forslag til, hvordan en reform kan se ud.

På vores forårssamling i Grønlands Landsting tilsluttede et enigt landsting sig Retsvæsens betænkningen i sin helhed. Det vil sige, at der er enighed om, at det samlede retsområde i Grønland skal bringes op på et tidssvarende niveau ud fra de anbefalinger retsvæsenskommissionen har foreslået.

Naturligvis håber jeg, at også Folketinget vil tilslutte sig kommissionens anbefalinger. Det kan jo ikke komme som en overraskelse for nogen, at det grønlandske retsvæsen ikke har fulgt med tiden. Det har man debatteret i mere end 20 år. Man har med andre ord haft 20 år til at spare sammen til reformen. Jeg er da også sikker på, at ingen mener, at retssikkerheden i Grønland skal være ringere end i andre dele af riget.

Den kriminallov, vi har i dag, ser stort set ud, som den gjorde for 50 år siden. Det samme gælder retsplejeloven. Tænk på, hvilken udvikling det grønlandske samfund har gennemgået i den periode: Fra fangstsamfund til industrialiseret samfund, på kort tid og på danske præmisser. Det har haft betydning for kriminalitetens art og mængde – mens lovgivning, myndigheder og institutioner på området ikke har fulgt med udviklingen. Der er derfor et akut behov for at få indhentet det meget store efterslæb, man har fået opbygget i det grønlandske retsvæsen.

Vi står i dag over for store problemer i det grønlandske retsvæsen. Det vil være for omfattende at komme ind på dem alle. Derfor vil jeg nøjes med at skitsere, hvor "det gør allermost ondt":

Kriminalitetsudviklingen

I de seneste år har vi set en betydelig stigning i den samlede kriminalitet.

Antallet af personer, der modtog en kriminalretlig afgørelse var i 2003 på 1.761. Mens det i 2004 var steget til 2.135.

Fordelt på de forskellige kriminalitetsformer ser vi, at antallet af dømte for sædelighedsforbrydelser, har været stigende siden 1995.

I 1995 blev 432 personer dømt for vold. Tallet for 2004, hvor 495 blev dømt for vold, er det højeste i de sidste ti år. Antallet af tyverier er – med undtagelse af 2000 – det højeste siden 1995, i 2004 blev 1.949 personer dømt for formueforbrydelser.

I Kommissionsbetænkningen lå en forventning om en stort set uændret kriminalitetsmængde. Som det ses – en forventning, der desværre ikke har holdt stik. Den triste udvikling i kriminaliteten bevirker, at kommissionens vurdering af blandt andet behovet for anstaltskapacitet og kapacitet i politistyrken i dag er forældet.

Anstaltssektoren

Som en naturlig følge af kriminalitetsudviklingen er der i dag et øget pres på vore anstalter. Anstaltskapaciteten i Grønland ligger fra 1.juli på 123 pladser fordelt på fire anstalter.

Som en tidligere anstaltsleder sagde, er ”anstalten det bedst besøgte hotel i byen”. Der er nemlig konstant fuldt belæg. Dertil kommer en stødt stigende venteliste til afsoning i en grønlandsk anstalt. I februar 2006 udsendte justitsminister Lene Espersen en pressemeddelelse, hvori det hed: ”Venterkøen til de danske fængsler er væk”.

I den grønlandske kriminalforsorg – som også hører under det danske justitsministerium – er venterkøen derimod rekord-stor. 31.januar i år ventede 175 personer på at afsone en dom. For en måned siden var jeg med ved indvielsen af den nye anstalt i Sisimiut. Her fik vi tilført 20 nye anstaltspladser. Alligevel er ventelisten steget. Og i dag er vi oppe på 205 personer, der venter på at afsone i anstalt.

Det betyder, at ventetiden mellem dom og påbegyndelse af afsoning ligger på mellem 16-18 måneder. En meget stor del af venterne er dømt for vold eller sædelighedsforbrydelser. Så lang ventetid er krænkende for befolkningens retsfølelse. Det gælder ikke mindst når det drejer sig om personer, som er dømt for vold, voldtægt og lignende.

Det er derfor mit håb, at den danske regering vil udstrække sin målsætning om en fuldstændig afvikling af ventelisterne til også at omfatte Grønland.

Vi ved, at en stor del af de indsatte har sociale, psykiske og misbrugsrelaterede problemer. Alligevel er der i dag ikke mulighed for at tilbyde de indsatte behandling under afsoningen.

Når vi taler om anstaltssektoren, skal vi ikke glemme, at der i Anstalten ved Herstedvester afsoner over 20 grønlandske mænd på ubestemt tid – det højeste antal nogensinde. De forvaringsdømte er dømt efter Kriminallovens § 102 stk. 3. Det er problematisk at anbringe forvaringsdømte flere tusinde kilometer fra deres familie, i et land med et andet sprog og en anden kultur. Bedre bliver det ikke af, at anbringelserne er tidsubestemte og typisk strækker sig over ganske mange år.

Der har da også fra mange sider været rejst kritik af Herstedvester-anbringelserne – en kritik som kommissionen kommer i møde ved at anbefale et lukket afsnit i Anstalten i Nuuk til at varetage disse indsatte. Men det kommer til at tage tid. Det er ikke nok, at bygningerne og afdelingen er tilstede. Denne type indsatte kræver specielt uddannet personale, som vi ikke i dag råder over i Grønland.

Politiet

Det har været min opfattelse, at også politiet er trængt. Den opfattelse har jeg bygget på, at daværende politimester ved udgangen af 2005 vurderede, at der er mindst 20 procent færre politifolk, end der burde være.

Vores nye politimester, Steen Thomsen har oplyst mig, at denne situation ikke længere er gældende. Han har fået sendt ekstra ressourcer op fra Danmark, der består af to hold på 15 betjente. Disse betjente vil være her i 6-12 måneder. Det er selvfølgelig glædeligt. Jeg vil dog mene, at vi må betragte det, som et øjebliksbillede – en lappeløsning. Når de danske betjente rejser hjem, står vi igen med et udækket behov. Dertil kommer, at vi har erfaret, at flere af vores faste betjente enten søger væk, eller søger orlov fra politiet.

I sommerens løb er der blevet sagt og skrevet meget om normeringen for politiet. Jeg vil ikke fordybe mig yderligere i tal. Blot vil jeg nævne, at Retsvæsenkommissionens vurdering med en politistyrke på 125 mand, ikke er tilstrækkeligt. Det tror jeg vi alle kan være enige om.

I Grønland er vi afhængige af at benytte kommunefogeder i de mindre bygder uden politibemanding. På landsplan er der normeret 60 kommunefogedstillinger – heraf er de 17 ubesatte, og 23 stillinger som kommunefogedassistenter hvor de 8 er ubesatte. Det vil sige, at 14 af vores bygder hverken har en kommunefoged eller en kommunefogedassistent. Det er beskæmmende for retssikkerheden.

Vi ved, at kommunefogederne må løse deres opgaver fra bopælen. Vi ved, at det også er hertil berusere og uromagere bringes, når de kortvarigt frihedsberøves. Samtidig ved vi, at kommunefogederne udfører et belastende, ansvarskrævende og til tider farefuldt hverv til en særdeles ringe løn.

Domstolene

Hos kredsretterne i 1. instans er det lægfolk, der udfylder pladserne som kredsdommere. Under sit arbejde tog Retsvæsenkommissionen initiativ til, at opstarte en kredsdommeruddannelse. Og kredsdommeruddannelsen er da også nævnt som et gennemført projekt.

MEN – i dag må vi desværre konstatere: En forsøgsuddannelse for kredsdommere blev afsluttet i marts 2000. Fem kredsdommere bestod uddannelsen. Planen var at sende et nyt hold kredsdommere på skolebænken. Det er ikke sket til dato. Heldigvis mener landsdommeren, at det nu fra efteråret bliver muligt, at starte et nyt hold op.

Kredsdommer-hvervet er borgerligt ombud. Det vil sige at arbejdet bliver udført som bierhverv – og kredsdommerne fungerer faktisk som "daglejere". De bliver aflønnet pr. retsmøde, har ikke mulighed for fastansættelse, feriegodtgørelse og pensionsopsparing. Det er mit indtryk, at en stor del af vores kredsdommere er ildsjæle, og lønnen står langt fra mål med det arbejde de udfører.

Vi har 18 kredsretter i Grønland, og 13 kredsdommere. Det betyder, at 7 kredsretter dækkes af kredsdommere fra andre byer. Samtidig er det svært at rekruttere og fastholde retssekretærer. Naturligvis fører det til en lang sagsbehandlingstid. Jeg kender ikke tallet for de enkelte kredsretter,

men i Nuuk oplever vi, at der kan gå mere end 6 måneder før en sag berammes. Hvis sagen ankes til Landsretten skal der påregnes yderligere sagsbehandlingstid.

For mig at se står vi her med et meget alvorligt problem:

Hvis vi lægger politiets sagsbehandlingstid oven i domstolenes. Og dertil lægger ventetiden på anstaltsanbringelse – så kan der reelt gå 2-3 år, fra en person har begået en kriminel handling, til han får mulighed for at afsone sin dom i anstalt.

Bisiddere

Endelig vil jeg kort berøre forsvaret – eller bisidderne, som det hedder hos os i Grønland.

Bisidderne tilhører endnu en gruppe af "daglejere" i det grønlandske retsvæsen. De er lægfolk, og har ingen anden uddannelse, end den praktiske erfaring de høster i retssalen. Det jeg hører igen og igen fra bisidderne er, de føler sig alene med det store ansvar. Godt nok er der oprettet en hot line-ordning, hos et advokat-firma i Nuuk, hvor de kan hente hjælp. Og godt nok har der været afholdt kurser for bisidderne. Men som det ser ud, er det langt fra tilstrækkeligt. Vi taler om drabssager, voldtægtssager, grove voldssager, hvor almindelige lægfolk, sidder alene og skal forsvare den tiltalte.

De efterlyser bedre uddannelse, supervision og mere tid sammen med deres klient.

Som med kredsdommerne, oplever jeg også, at vi heldigvis råder over nogle engagerede bisiddere. De gør deres arbejde, så godt de formår – til en ringe betaling. Men spørgsmålet er – kan vi være sikre på, at den grønlandske borger får en fair rettergang?

Afrunding

Dette var blot en lille flig af, hvad vi står overfor i dag. Som sagt gør det ondt i vores grønlandske retsvæsen. Jeg er dog optimistisk for fremtiden. I Retvæsensbetænkningen har vi et godt og sikkert redskab, til at bringe retsvæsenet op på et forsvarligt niveau.

Det glæder mig, at vi har fået skabt en god og åben dialog til jer i Folketinget. Det giver håb for, at vi i et positivt klima, kan løfte den opgave vi står overfor – at få bragt det grønlandske retsvæsen op på et tidssvarende niveau.

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Bilag 6
Retsudvalget
REU alm. del - Svar på Spørgsmål 436
Offentligt

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

16 AUG. 2006

Dato:
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2006-792-0264
Dok.: AHN40187
+ bilag

MODTAGET

17 AUG. 2006

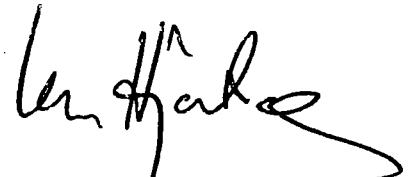
8-00
Den Centrale Indlevering

Afsendt med
E-Post 16/8-06

Vedlagt fremsendes i 5 eksemplarer endelig besvarelse af spørgsmål nr. 436 af 26. juni 2006 fra Folketingets Retsudvalg.

Lene Espersen

Lars Hjortnæs

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2006-792-0264
Dok.: AHN40186

Endelig besvarelse af spørgsmål nr. 436 af 26. juni 2006 fra Folketingets Retsudvalg.

Spørgsmål:

”Ministeren bedes redegøre for den kriminelle situation på Grønland.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Politimesteren i Grønland, der har oplyst følgende:

”Med hensyn til overtrædelser af kriminalloven i Grønland for de seneste 6 år kan det oplyses, at der i gennemsnit indgår 5787 anmeldelser til politiet i Grønland om året for overtrædelser af kriminalloven. Anmeldelsestallet har i disse 6 år været forholdsvis konstant, idet det laveste anmeldelsestal var 5423 i 2000, medens det højeste var 6368 anmeldelser i 2003. I 2005 modtog Grønlands politi 5807 anmeldelser for overtrædelse af kriminalloven. Disse anmeldelser afstedkom 3965 sigtelser.

Antallet af anmeldelser pr. 10.000 indbyggere for overtrædelse af straffeloven eller kriminalloven var i 2005 for Danmark, Grønland og Færøernes vedkommende henholdsvis 801, 1019 og 211.

Med hensyn til overtrædelser af kriminalloven fremgår det, at hovedparten af anmeldelser vedrører tyveri, herunder indbrudstyveri. I 2005 modtog Grønlands politi i alt 2674 anmeldelser vedrørende tyveri og indbrudstyveri. Oplysningerne for de seneste 6 år viser, at der i gennemsnit om året anmeldes 2645 forhold vedrørende tyveri og indbrudstyveri.

I relation til forbrydelser mod liv og legeme fremgår, at politiet i Grønland i 2005 modtog i alt 813 anmeldelser vedrørende forbrydelser mod liv og legeme. Heraf vedrørte 8 anmeldelser manddrab, heraf et dobbeltdrab, 18 anmeldelser vedrørte forsøg på manddrab og 775 anmeldelser vedrørte vold. I gennemsnit er der de seneste 6 år modtaget 7 anmeldelser vedrørende drab om året. De tilsvarende tal for forsøg på manddrab og vold er henholdsvis 18 og 750 anmeldelser om året.

Antallet af anmeldelser pr. 10.000 indbyggere for overtrædelse af straffelovens eller kriminallovens bestemmelser om manddrab var i 2005 for Danmark, Grønland og Færøernes vedkommende henholdsvis 0,1, 1,4 og 0,0.

Med hensyn til anmeldelser for overtrædelse af straffelovens eller kriminallovens bestemmelser vedrørende vold pr. 10.000 indbygger i Danmark, Grønland og Færøerne var de tilsvarende tal 20, 135 og 15 i 2005.

For så vidt angår forbrydelser mod kønssædeligheden kan det oplyses, at Grønlands politi i 2005 modtog i alt 374 anmeldelser for overtrædelse heraf. Heraf vedrørte 158 anmeldelser voldtægt og forsøg herpå, herunder også voldtægter og forsøg herpå af børn, 100 anmeldelser vedrørte kønslige forhold i øvrigt mod børn under 15 år, 107 anmeldelser vedrørte blufærdighedskrænkelser. I gennemsnit er der de seneste 6 år modtaget 174 anmeldelser om voldtægt og forsøg herpå om året. I relation til de tilsvarende tal for kønslige forhold mod børn under 15 år, herunder blodskam og blufærdighedskrænkelser, kan disse tal ikke oplyses, idet politikredsen ikke tidligere statistisk har sondret mellem kønslige forhold mod børn og blufærdighedskrænkelser.

Antallet af anmeldelser pr. 10.000 indbyggere for overtrædelse af straffelovens eller kriminallovens bestemmelser vedrørende sædelighedsforbrydelser var i 2005 for Danmark, Grønland og Færøernes vedkommende henholdsvis 5, 66 og 6.

Med hensyn til overtrædelser af særlovgivningen kan det oplyses, at der i de seneste 6 år er indgivet gennemsnitlig 1295 anmeldelser om året. Anmeldelsestallet har i disse 6 år været noget varierende, idet det laveste anmeldelsestal var 868 i 2003, medens det højeste var 1718 anmeldelser i 2001. I 2005 modtog Grønlands politi 1481 anmeldelser for overtrædelse af særlovgivningen. Disse anmeldelser afstedkom 1261 sigtelser.

Med hensyn til overtrædelser af særlovgivningen fremgår, at hovedparten af anmeldelserne vedrører overtrædelser af færdselsloven. I 2005 modtog Grønlands politi 613 anmeldelser vedrørende overtrædelser af færdselsloven. Heraf vedrørte 256 anmeldelser færdselsuheld. Med hensyn til 116 anmeldelser var der spiritus- eller promillekørsel forbundet med færdselsuheldet. Hertil kommer 63 anmeldelser vedrørende spiritus- og promillekørsel. I gennemsnit er der de seneste 6 år modtaget 515 anmeldelser for overtrædelser af færdselsloven. Politikredsen har ikke tidligere foretaget en sondring mellem færdselsuheld med spirituskørsel og spiritus- og promillekørsel, hvorfor det ikke er muligt at generere oplysninger, der kan danne grundlag for en gennemsnitsberegning.

I relation til overtrædelser af lov om euforiserende stoffer fremgår, at der blev modtaget 413 anmeldelser i 2005 vedrørende lov om euforiserende stoffer. I forbindelse med disse anmeldelser blev der konfiskeret ca. 72 kilo hash. Der er i 2005 ikke modtaget anmeldelser vedrørende andre former for narkotika. I gennemsnit er der de seneste 6 år modtaget ca. 480 anmeldelser om året for overtrædelser af lov

om euforiserende stoffer. I gennemsnit er der i samme periode konfiskeret 58 kilo hash om året. Samtidig er der konfiskeret ganske små og få mængder af andre former for narkotika.

Antallet af anmeldelser pr. 10.000 indbygger for overtrædelse af narkotikalovgivningens bestemmelser var i 2005 for Danmark, Grønland og Færøerne henholdsvis 33, 73 og 17.

Samlet modtog Grønlands politi således i 2005 i alt 7288 anmeldelser til sagsbehandling, hvilket medførte i alt 5226 sigtelser.

Endvidere kan det oplyses, at der i 2005 er foretaget tilbageholdelse (varetægtsfængsling) af 177 personer i forbindelse med behandlingen af de anførte anmeldelser. I gennemsnit havde tilbageholdelserne en varighed af 22 dage.

Antallet af varetægtsfængslinger eller tilbageholdelser pr. 10.000 indbyggere var i 2005 for henholdsvis Danmark og Grønland 10 og 31.”

Justitsministeriet

Retsudvalget
REU alm. del – supplerende svar på
spm. 436
Offentligt

24 AUG. 2006

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.
MODTAGET

Dato: 24. august 2006
Kontor: Administrationsafdelingen
Sagsnr.: 2006-792-0264
Dok.: TFO40045

24 AUG. 2006 10 50

Den Centrale Indlevering

Afsendt med
E-Post^{24/8-06}

I forlængelse af Justitsministeriets besvarelse af 16. august 2006 af spørgsmål nr. 436 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende kriminalitetsudviklingen i Grønland sendes vedlagt til udvalgets orientering et notat af 23. august 2006 fra kriminalforsorgen om anstaltskapacitet, belæg og venterkø i Grønland.

Lene Espersen

/ Thorkild Fogde

Justitsministeriet

Direktoratet for Kriminalforsorgen

Til
Folketingets Retsudvalg

København, den 23. august 2006

Journalnr.: 2002-4111-30

(Bedes anført ved henvendelse)

Reference

Direkte telefon

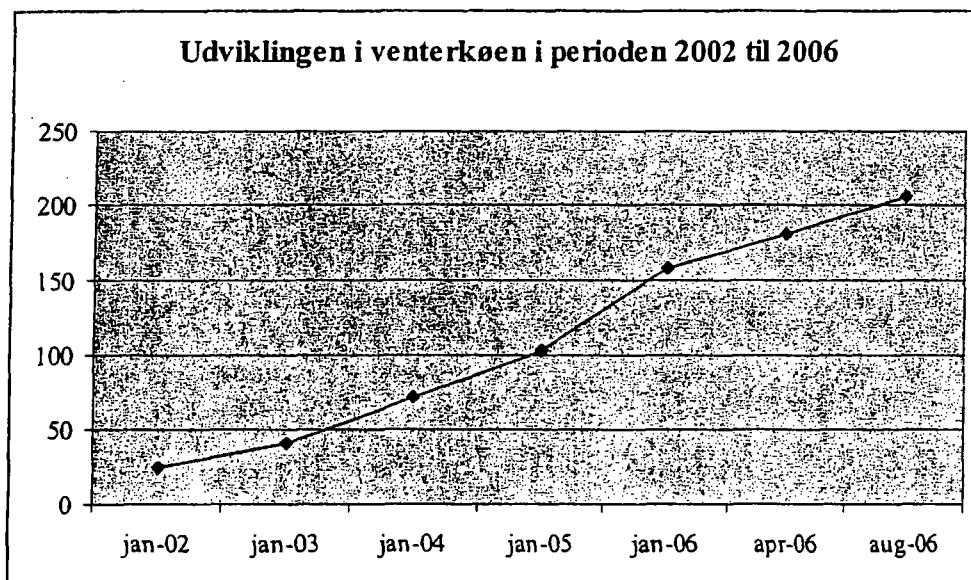
Anstalter i Grønland – kapacitet, belæg og venterkø

Der har igennem de seneste år været en stigning i antallet af kriminalretlige afgørelser i Grønland. Stigningen har medført, at et større antal dømmes til anbringelse i anstalt. I perioden 2000-2004 kunne der således konstateres en stigning på 68 pct. anstaltsanbringelser sammenlignet med den foregående 5 årige periode. Den gennemsnitlige anbringelsestid er nogenlunde konstant i samme periode.

Udviklingen i den pådømte kriminalitet i Grønland har medført en markant øget belastning af anstaltssystemet i Grønland siden 2000. Ventetiden for indsættelse fra fri fod er på nuværende tidspunkt 16 til 18 måneder.

I perioden 2002-2005 er pladskapaciteten øget fra 74 pladser til 123 pladser. Siden 2002 er kapaciteten således udvidet med 49 pladser – svarende til ca. 66 pct. Kapacitetsudvidelserne har været finansieret inden for Kriminalforsorgens eksisterende bevillingsmæssige rammer. Samtlige pladser har stort set været udnyttet med 100 pct. i perioden.

På trods af de mange kapacitetsudvidelser er antallet af dømte, der på fri fod afventer indsættelse i anstalt mangedoblet i perioden januar 2002 – august 2006. I januar 2002 var der således 25 ventere, mens dette tal er steget til 205 ventere i august 2006.

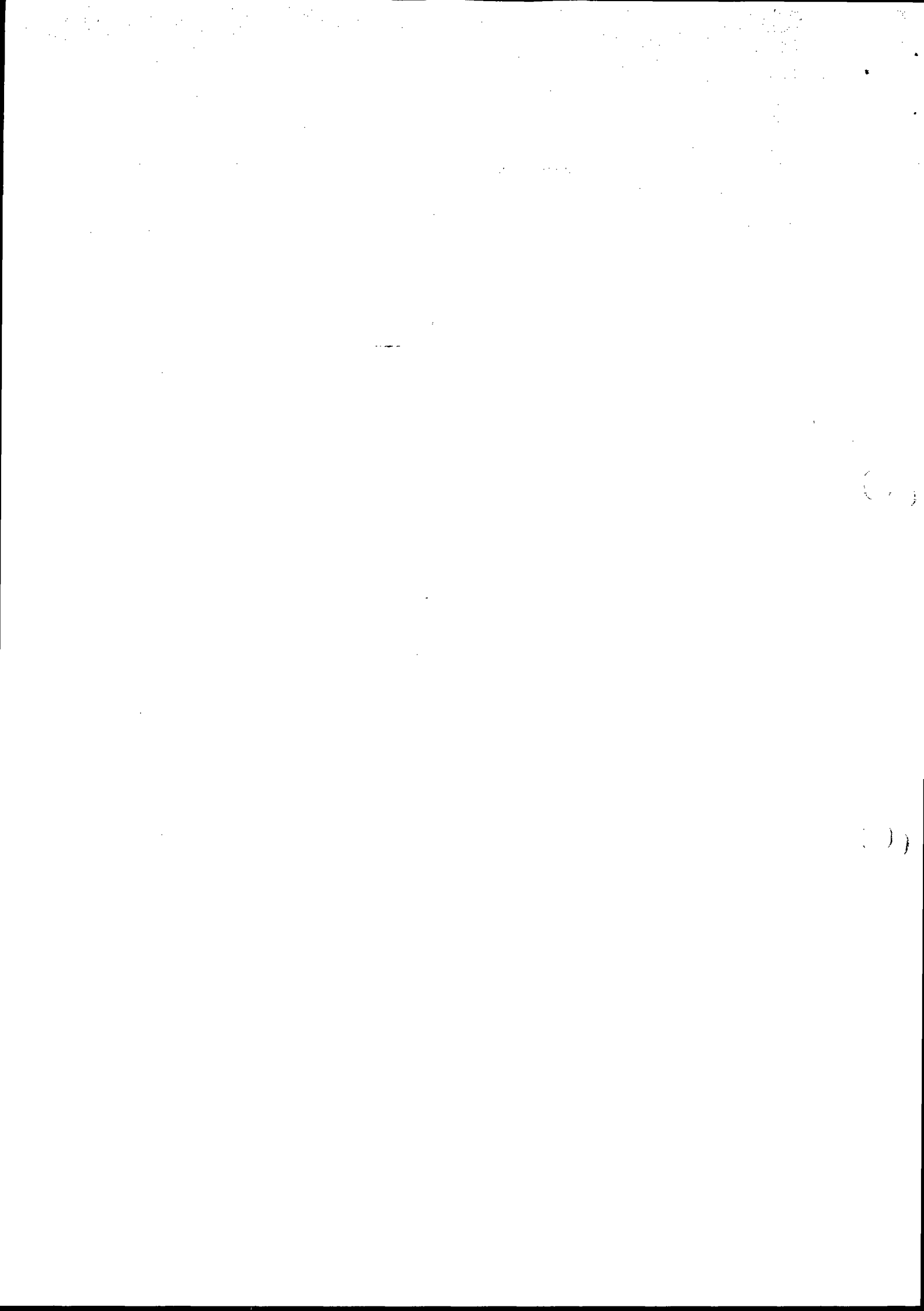
Den markante stigning i 2006 falder tidsmæssigt sammen med en styrkelse af politiindsatsen på Grønland. Imidlertid er det vurderingen, at denne forstærkede indsats næppe er slået igennem på nuværende tidspunkt, hvorfor øgningen i pladsbehovet i 2006 må have andre årsager. På sigt må det dog vurderes, at den øgede politimæssige indsats vil resultere i en øget tilgang af domfældte på mellem 5 og 10 pct.

Med udgangspunkt i et normalventertal i Grønland på ca. 30 dømte og en tilsvarende gennemsnitlig normalventetid på ca. 2½ måned - af hensyn til almindelig sagsbehandlingstid, tilsigelsesfrister mv. - må den reelle pukke af ventere i Grønland således siges at udgøre ca. 175.

Det vurderes, at der med den seneste permanente udvidelse af anstaltskapaciteten i Grønland på 20 pladser medio juli 2006 vil være tilstrækkelig kapacitet til i 2006 og fremover at afvikle den løbende tilgang af domme.

I forhold til den aktuelle kø af ca. 175 dømte, der afventer anstaltsanbringelse, overvejes det i øjeblikket, hvilke initiativer der er mulighed for at iværksætte, herunder i form af en eventuel midlertidig kapacitetsudvidelse, og hvilke økonomiske konsekvenser, der i givet fald vil være forbundet hermed.

Overvejelserne er endnu ikke afsluttet.

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K.

Retsudvalget
REU alm. del - svar på spm. 523 og 524
Offentligt

21 SEP. 2006

Dato:
Kontor:
Sagsnr.:
Dok.:
+ bilag

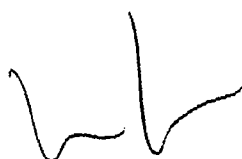
Strafferetskontoret
2006-792-0276
AHN40209

MODTAGET

21 SEP. 2006 16⁰⁰
Den Centrale Indlevering

Afsendt med
E-Post 21/9-06

Vedlagt fremsendes i 5 eksemplarer besvarelse af spørgsmål nr. 523 og 524 af 28. august 2006
fra Folketingets Retsudvalg.

Lene Espersen

Lars Hjortnæs

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2006-792-0276
Dok.: AHN40206

Besvarelse af spørgsmål nr. 523 af 28. august 2006 fra Folketingets Retsudvalg.

Spørgsmål:

"Hvilken rolle spiller alkoholindtagelse i forbindelse med udviklingen i kriminaliteten i Grønland?"

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Politimesteren i Grønland, der har oplyst følgende:

"Kriminalitetsudviklingen i Grønland igennem 1970'erne og 1980'erne var præget af en relativ høj og gennem årene næsten konstant stigende kriminalitetsfrekvens. Anmeldte overtrædelser steg i perioden fra 1975 til 1988 fra 3873 anmeldelser til 6153 anmeldelser. Det højeste antal anmeldelser i perioden blev indgivet i 1986, hvor politiet i Grønland behandlede 6721 anmeldelser.

Det gennemsnitlige forbrug af alkohol pr. indbygger i 1970'erne og 1980'erne var ligeledes særdeles højt og med stigende tendens. Forbruget kulminerede i 1987, hvor det gennemsnitlige forbrug blev opgjort til 22 liter alkohol pr. indbygger over 14 år i Grønland.

I perioden fra 1986 til 1992 faldt kriminalitetsfrekvensen klart. Antallet af anmeldelser faldt fra 6721 anmeldelser i 1986 til 4906 anmeldelser i 1992. I næsten samme periode faldt alkoholforbruget ligeledes markant. Alkoholforbruget pr. person over 14 år faldt fra 22 liter alkohol i 1987 til ca. 13 liter alkohol pr. person i 1993.

I perioden fra 1992 til 2005 har kriminalitetsfrekvensen været svingende. Antallet af anmeldelser steg i perioden fra 1992 til 1995, hvorefter antallet af anmeldelser faldt frem til 1998, hvor antallet af anmeldelser var det laveste siden 1979. I tiden fra 1998 til 2005 steg antallet af anmeldelser igen markant fra 4705 anmeldelser i 1998 til 5807 anmeldelser i 2005. Det højeste antal anmeldelser blev modtaget i 2003, hvor politiet i Grønland behandlede 6368 anmeldelser.

I 2004 og 2005 faldt antallet af anmeldelser. I 2005 blev der således indgivet 5807 anmeldelser. Selvom der er konstateret et fald, er antallet af anmeldelser – bortset fra 2003 – fortsat det højeste siden 1998.

Alkoholforbruget har i perioden fra 1995 til 2004 været forholdsvis konstant, idet forbruget pr. indbygger over 14 år har været mellem 11,6 liter og 13,45 liter alkohol pr. år. Forbruget var i 2003 og 2004 det laveste gennem de seneste 17 år.

Det skal bemærkes, at alkoholforbruget er beregnet på baggrund af oplysninger vedrørende den registrerede indførsel af alkohol til Grønland. Det vil sige, at for eksempel forbrug af alkohol, der er indført toldfrit, ikke er medtaget i beregningerne af det årlige alkoholforbrug i Grønland.

Når den relativt høje og gennem årene næsten konstant stigende kriminalitetsfrekvens i Grønland skal forklares, indgår også andre faktorer end alkoholforbrug. Kriminalitetsudviklingen har således endvidere været påvirket af det grønlandske samfunds udvikling, herunder eksempelvis befolkningens sammensætning, overgangen fra bygde- til bysamfund og øget social velstand. Hertil kommer blandt andet øget offentlig opmærksomhed og oplysning omkring enkelte kriminalitetstyper samt holdningsændringer i befolkningen.”

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2006-792-0276
Dok.: AHN40207

Besvarelse af spørgsmål nr. 524 af 28. august 2006 fra Folketingets Retsudvalg.

Spørgsmål:

"Hvilke initiativer vil ministeren tage på baggrund af de høje tal for forbrydelser mod kønssædeligheden i Grønland?"

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Politimesteren i Grønland, der har oplyst følgende:

Det blev primo 2005 besluttet, at politikredsen ville opprioritere det kriminalpræventive område yderligere. I den forbindelse blev samarbejdet med Det Kriminalpræventive Råd styrket, ligesom der i politimesterembedet blev iværksat en central koordination og styring af politikredsens kriminalpræventive opgaver og initiativer. Herunder kriminalpræventive tiltag i relation til forbrydelser mod kønssædeligheden i Grønland.

Med hensyn til sagsbehandlingen af kriminallovsovertrædelser vedrørende personfarlig kriminalitet, herunder forbrydelser mod kønssædeligheden, har Grønlands politi foretaget en løbende opprioritering af området.

Opprioriteringen har udmøntet sig i en række dagsbefalinger, der beskriver retningslinjerne for blandt andet politidistrikternes sagsbehandling af sager vedrørende forbrydelser mod kønssædeligheden i Grønland.

Ved dagsbefaling af 31. januar 2005 blev der fastsat retningslinier for behandlingen af volds- og sædelighedssager. Dagsbefalingen har medført en mere hurtig og effektiv sagsbehandling af især disse sager.

Ved dagsbefaling af 1. marts 2006 blev der fastsat retningslinier i relation til politikredsens verserende sager.

Med hensyn til sager vedrørende kønssædeligheden er der i henhold til Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 22. december 1997 vedrørende sagsbehandlingstiden

pålagt politikredsens politidistrikter at tilstræbe, at 75 % af sagerne færdigefterforskes inden 30 dage regnet fra anmeldelsestidspunktet.

Såfremt dette ikke er muligt, anmodes politidistrikterne kvartalsvis om at redegøre for årsagen til, at sagerne ikke er færdigbehandlet indenfor den angivne frist, tiltag til sagens færdigbehandling samt hvornår sagen kan forventes færdigbehandlet.

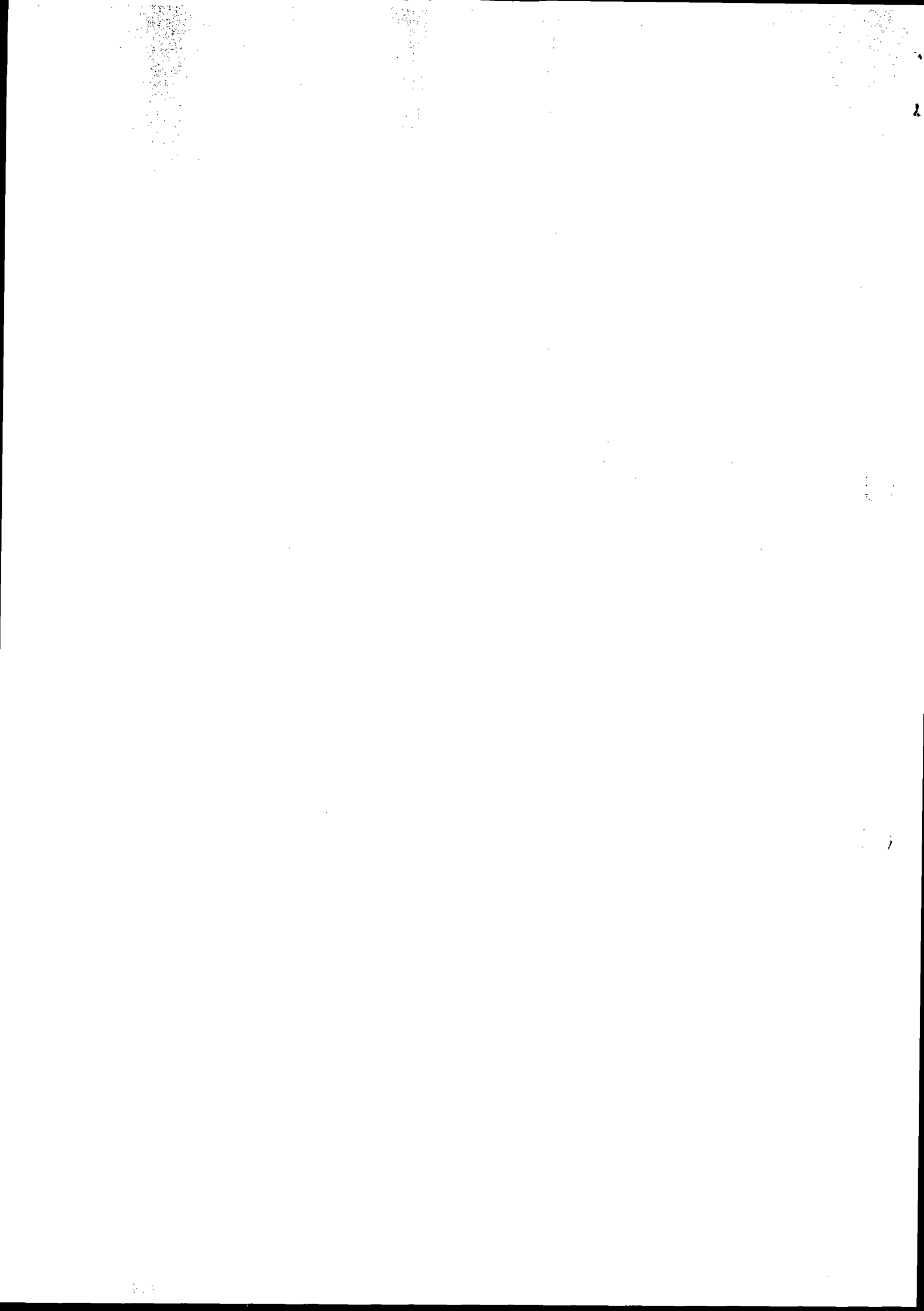
Dagsbefalingen har medført, at antallet af verserende sager i politimesterembedet og politidistrikterne er reduceret. Herunder antallet af verserende sager vedrørende forbrydelser mod kønssædeligheden.

Med hensyn til sager vedrørende personfarlig kriminalitet kan det oplyses, at der ved udgangen af 2. kvartal verserede i alt 58 sager ved embedets juridiske medarbejdere (i 21 af sagerne var der truffet afgørelse om tilbageholdelse/varetægtsfængsling). Hovedparten af disse sager vedrørte vold.

Med hensyn til politidistrikterne kan det oplyses, at der pr. 1. januar 2006 verserede 3309 kriminalsager i politidistrikterne. Den 11. september 2006 var antallet reduceret med ca. 17 %, således at der verserede 2750 kriminalsager i politidistrikterne. Heraf vedrørte 216 sager - ca. 8 % - forbrydelser mod kønssædeligheden. Sagerne fordeler sig med 91 sager vedrørende voldtægt, 54 sager vedrørende forbrydelser mod kønssædeligheden overfor børn under 15 år samt 68 sager vedrørende blufærdighedskrænkelser.

Afslutningsvis skal det bemærkes, at sundhedsvæsenet og dermed forebyggelsesområdet ved lov nr. 369 af 6. juni 1991 overgik til Grønlands Hjemmestyre. I den forbindelse kan det oplyses, at stationslederne i politidistrikterne indgår i de kommunale forebyggelses- eller SSPK-udvalg. Endelig er politimesteren fast medlem af Grønlands Hjemmestyres Alkohol- og Narkotikaråd."

Jeg kan henholde mig til det, som Politimesteren i Grønland har anført i sin udtalelse. Heraf fremgår det bl.a., at politiet i en række sammenhænge har opprioriteret behandlingen af sager om forbrydelser mod kønssædeligheden.

Bilag 8

Skip menuer

Sti: Forside > Nyt og presse > Nyheder og pressemeddelelser >
grønlandske detentione...

Folketingets ombudsmand retter atter kritisk lys mod grønlandske detentioner og anstalter

Folketingets Ombudsmand ved inspektionschef Lennart Frandsen og to medarbejdere er netop vendt hjem efter en inspektionsrejse på ni dage i Grønland. Der er foretaget inspektioner i seks detentioner og to anstalter. Inspektionsrejsen var et led i ombudsmanden almindelige inspektionsvirksomhed, og resultatet af inspektionerne vil komme i form af otte rapporter som alle forventes færdige inden jul.

Inspektionschefen ønsker ikke at komme med konklusioner før rapporterne ligger klar, men siger at inspektionerne forløb som planlagt. Ifølge Lennart Frandsen har ombudsmandsinstitutionen dog allerede reageret på tre konkrete forhold vedrørende de grønlandske detentioner og anstalter.

I Anstalten for domfældte i Nuuk sidder der for første gang en domfældt med en tidsubestemt straf. Domfældte med tidsubestemte straffe afsoner normalt i Anstalten ved Herstedvester. Ombudsmanden har peget på flere problemer i forbindelse med afsoningen i Nuuk. Den domfældte kan ikke tilbydes beskæftigelse i anstalten som den grønlandske kriminallov forudsætter. Ombudsmanden har også peget på at der ikke er personale der kan tilbyde psykiatrisk behandling og løbende vurdere straffens længde. Sagen er rejst over for Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Ombudsmanden rejste allerede i maj måned 2006 spørgsmålet om det store pres på grønlandske anstalter og detentioner. Dengang var den såkaldte 'venterkø' på 179. Eller forholdsmæssigt fire gange så meget som i Danmark da det så allerværst ud. Under sit besøg konstaterede ombudsmanden at 'venterkøen' hen over sommeren var vokset til 205. Presset på institutionerne blev tydeligt anskueliggjort under inspektionsrejsen. Ombudsmanden følger op på spørgsmålet i forhold til Direktoratet for Kriminalforsorgen og Justitsministeriet.

Under inspektionerne klagede flere indsatte over de grønlandske funktionærers uddannelsesniveau. Funktionærer i de grønlandske anstalter modtager kun en kort uddannelse sammenlignet med fængselsfunktionærer i Danmark. Ombudsmanden har rejst spørgsmålet over for Direktoratet for Kriminalforsorgen.

De færdige rapporter om de 8 inspektioner vil blive lagt på [ombudsmandens hjemmeside](#) - når de ligger klar. Man kan [tilmelde sig en nyhedsservice](#) på hjemmesiden, så man automatisk modtager en mail når en rapport offentliggøres.

Yderligere oplysninger kan fås hos inspektionschef Lennart Frandsen, telefon nr. 3343 5435.

Fakta:

Følgende institutioner blev inspiceret under ombudsmandens rejse fra 19. - 28. august 2006:

Anstalten for domfældte i Nuuk og detentionen i Nuuk, detentionen i Paamiut, Anstalten for domfældte i Qaqortoq og detentionen i Qaqortoq, detentionen i Nanortalik, detentionen i Narsaq og detentionen i Narsarsuaq.

